

Témy dizertačných prác pre AR 2026/2027

**Ústav krajinnej ekológie SAV, v.v.i. v spolupráci s
Fakultou prírodných vied a informatiky UKF v Nitre**

Téma:	Problémy vyplývajúce zo stretov záujmov využívania ekosystémových služieb Conflicts of Interest in the Utilisation of Ecosystem Services
Školiteľ:	prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.
Konzultant:	Dr. h. c. prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA
Forma štúdia:	denná / externá
Pracovisko	Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava, Nitra
Anotácia:	<p>Cieľom práce je hodnotenie vzájomných vzťahov medzi ekosystémovými službami (vzájomne sa podporujúce, indiferentné, vzájomne sa ohrozujúce) a hodnotenie konfliktov vyplývajúcich z ich využívania na LTSER lokalite Trnava. LTSER lokalita zaberá okres Trnava, ktorý je tvorený 44 vidieckymi sídlami a 1 mestským sídlom. Ide o poľnohospodársko-priemyselný región. Práca bude pozostávať z:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ hodnotenia potenciálu územia z hľadiska poskytovania ekosystémových služieb (ES) relevantných pre dané územie 2/ zhodnotenia súčasného stavu využívania potenciálu ES 3/ mapovania preferencií obyvateľstva na využívanie ekosystémových služieb 3/ zhodnotenia konfliktov vyplývajúcich z využívania ES 4/ návrhu opatrení na efektívne využívanie ES v danom území <p>Metodický postup bude aplikovať interdisciplinárny prístup k hodnoteniu ekosystémových služieb v prostredí GIS. Súčasťou bude aj aplikovanie participatívneho prístupu, vrátane sociologického prieskumu. V rámci LTSER lokality je dostatok údajov a databáz, ktoré budú k dispozícii pre spracovanie práce, nakoľko ÚKE SAV tu už 40 rokov realizuje socioekologický výskum.</p>

Téma:	Interdisciplinárny výskum socioekologických systémov poľnohospodárskej krajiny Interdisciplinary Research of Socio-Ecological Systems of Agricultural Landscapes
Školiteľ:	RNDr. Marta Dobrovodská, PhD.
Konzultant:	Dr. h. c. prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA
Forma štúdia:	denná / externá
Pracovisko	Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava, Nitra
Anotácia:	Cieľom práce je prostredníctvom interdisciplinárneho výskumu poľnohospodárskej krajiny v zmysle konceptu socio-ekologických systémov určiť optimálne inovované agroekologické postupy na úrovni farmy v LTSER lokalite Trnava. Jedná sa o postupy, ktoré zvyšujú biodiverzitu, zdravie pôdy a odolnosť voči zmene klímy, zabezpečujú prosperitu a sociálnu udržateľnosť miestnej komunity. Výsledky budú založené na výstupoch z Living Lab - prístup zameraný na spoluprácu vedcov, užívateľov pozemkov, tvorcov politiky a iných stakeholdrov v konkrétnom prostredí vybranej farmy. K dispozícii budú dátové a monitorovacie systémy, ktoré sa už realizujú na vybraných územiach v okrese Trnava, resp. vlastné dáta získané terénnym výskumom využitia zeme, biotických, abiotických a socio-ekonomických podmienok ako aj sociologickým výskumom.

Téma:	Krajinnoekologické hodnotenie zmien vegetácie poľnohospodárskej krajiny The Landscape-Ecological Assessment of Vegetation Change in Agricultural Landscape
Školiteľ:	RNDr. Ľuboš Halada, CSc.
Konzultant:	doc. Ing. Viera Petlušová, PhD.
Forma štúdia:	denná / externá
Pracovisko	Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava, Nitra
Anotácia:	Cieľom práce je rozvíjať metódy krajinnoekologického hodnotenia vegetácie a aplikovať ich na modelovom území vo vidieckej poľnohospodárskej krajine. Metodologickým východiskom sú existujúce domáce i zahraničné publikácie na túto tematiku. Modelové územie bude vybrané z území, pre ktoré sú k dispozícii podrobné údaje o vegetácii z minulosti. Samotná práca bude zahŕňať terénny prieskum a mapovanie vegetácie modelového územia, prvotné spracovanie výsledkov terénneho výskumu do digitálnej formy (vrátane mapovej v prostredí GIS), hodnotenie významnosti súčasnej vegetácie, zhodnotenie zmien vegetácie za študované obdobie a vypracovanie krajinnoekologických návrhov pre vegetáciu záujmového územia.

Téma:	Analýza prístupov k obnove prírody pomocou prepojenia dát a modelov Analysis of Nature Restoration Approaches Using Data-Model Fusion
Školiteľ:	Dr. nat. techn. Ing. Katarína Merganičová
Konzultant:	Mgr. Andrej Halabuk, PhD., doc. Mgr. Henrich Grežo, PhD.
Forma štúdia:	denná / externá
Pracovisko	Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava, Nitra
Anotácia:	<p>Cieľom dizertačnej práce je komplexne zhodnotiť prístupy obnovy prírody prostredníctvom moderných metodických postupov, ktoré prepájajú empirický výskum s procesnými modelmi dynamiky vegetácie, a ich potenciál zlepšiť stav, štruktúru a funkcie ekosystémov v kontexte klimatickej zmeny. Práca nadväzuje na výsledky výskumu realizovaného na Ústave krajinej ekológie SAV, ktorého súčasťou je rozsiahla databáza vzniknutá na základe inventarizácie aktuálneho stavu ekosystémov a klasifikácie historických zmien využívania krajiny na vybraných výskumných plochách na území Slovenskej republiky od konca 18. storočia po súčasnosť.</p> <p>Tieto podklady budú slúžiť ako východisko pre hodnotenie dynamiky vegetácie v kontexte historickej aj budúcej klímy prostredníctvom kombinácie empirického výskumu a modelovania. Pomocou simulácií procesným modelom budú testované vplyvy pasívnych aj aktívnych scenárov obnovy prírody, vrátane samovývoja a prírode blízkeho obhospodarovania v porovnaní so súčasným spôsobom hospodárenia. Historické simulácie budú využívať časové rady dát z diaľkového prieskumu Zeme a z terénneho výskumu vykonaného na reprezentatívnej vzorke vybraných typov ekosystémov.</p>

Téma:	Dynamika spoločenstiev vážok (Odonata) pozdĺž výškového gradientu Západných Karpát v kontexte zmien krajinnej štruktúry a klímy Dynamics of Dragonfly Communities (Odonata) Along the Elevational Gradient of the Western Carpathians in the Context of Landscape Structure and Climate Changes
Školiteľ:	Mgr. Jozef Kollár, PhD.
Konzultant:	Mgr. Zuzana Šíbllová, PhD., prof. Mgr. Ivan Baláž, PhD.
Forma štúdia:	denná / externá
Pracovisko	Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i., Bratislava, Nitra
Anotácia:	Dizertačná práca sa bude zaoberať hodnotením súčasného stavu a zmien diverzity spoločenstiev vážok (Odonata) v nelesných ekosystémoch vybraných modelových oblastí Západných Karpát. Vážky budú slúžiť ako kľúčové bioindikátory kvality biotopov a dynamiky krajiny. Štúdia bude hodnotiť druhové zloženie a štruktúru spoločenstiev vážok pozdĺž environmentálnych gradientov, s dôrazom na nadmorskú výšku a úroveň antropogénneho zásahu krajiny. Na vybraných lokalitách bude prebiehať monitoring všetkých vývinových štádií (imága, larvy, exúvie), čo umožní potvrdiť reprodukčnú úspešnosť druhov v meniacich sa podmienkach prostredia. Súčasťou práce bude porovnanie aktuálnych dát s historickými referenciami, čím sa vyhodnotí dlhodobá zmena v rozšírení taxónov. Zvlášť bude pozornosť venovaná posunom teplomilných druhov do vyšších nadmorských výšok v porovnaní s minulosťou, čo je kľúčovým ukazovateľom reakcie bioty na klimatické zmeny. Práca bude analyzovať vplyv sukcesných procesov a zmien vo využívaní krajiny (sekundárna krajinná štruktúra) na stabilitu populácií stenotopných druhov. Výsledky sa budú porovnávať s abiotickými faktormi prostredia a pomôžu pri predpovedaní budúceho vývoja biodiverzity v nelesných ekosystémoch v kontexte klimatických zmien a synantropizácie horských oblastí.